Prilog 10.

(http://www.obz.hr/hr/pdf/zastitaokolisa/Osnova%20obiljezja.pdf (20. 04. 2021.) Osnovna obilježja Osječko-baranjske županije)

karakteriziraju podnožja gora prema Pridravskoj ravnici. Posebno su važne naslage prapora ili lesa, karakterističnog elementa u pokrovu ovog dijela Panonske ravnice. Debele naslage (i do 20 m) prekrivaju padine istaknutih dijelova, npr. Bansko brdo, Jabučku kosu i Erdutsko brdo. Praporom je pokriven i Đakovački ravnjak. Znatni su dijelovi prapornog pokrova sprani i pretaloženi, te čine nižu stepenicu, odnosno višu naplavnu ravnicu, koja je glavna obradiva površina. U mladim i neotpornim pleistocenskim taložinama rijeke su usjekle prostrane i znatnim dijelom močvarne nizine. To je najmlađi element u sastavu područja.

Promatrano hidrogeološki, unutar područja se izdvajaju sljedeće tri sastavnice. Prvi su brdski predjeli građeni na sedimentnim, magmatskim i metamorfnim paleozoiskim i mezozoiskim stijenama, prekrivenim slabopropusnim naslagama (dominantno pješćenjaci, lapori, sitnozrni pjesci, konglomerati, uz rubove prapori, a uz manje vodotoke i plitke aluvijalne naslage), koji su u sušnim razdobljima deficitarni izvorima. Drugi je aluvijalni vodnosnik Drave i Dunava, debljine uglavnom preko 150 m, prekriven prašinastim i glinovitim slojem debljine uglavnom preko 10 m[41], u kojemu se izmjenjuju dominantni slojevi srednje do sitnozrnog pijeska i slojevi gline i praha. Treća hidrogeološka sastavnica su duboki vodonosnici tercijarne depresije Dravske potoline (dubine i do 5000 m), gdje su heterogeno izmiješani slojevi propusnih (pijesci i pješćenjaci) i nepropusnih (gline i lapori) naslaga, a propusne naslage su saturirane slanom vodom temperature iznad 100°C (npr. voda u Bizovačkim toplicama).

U usporedbi s ostalim dijelovima Hrvatske (predjeli oko Zagreba i obala), seizmička, a i tektonska aktivnost na području županije slabije je izražena. Ipak, na području županije nalazimo i zone pojačane seizmičke aktivnosti (Dilj gora i područje sjeverno od Osijeka, prema Belom Manastiru)[42], pa ako se tome pribroje i relativno loši uvjeti tla s obzirom na djelovanje seizmičkih sila (rastresta tla u dolinama rijeka i visoka razina podzemne vode), utjecaj djelovanja seizmičkih sila na tlo i građevine može biti znatan i treba ga uvažavati kod planiranja namjene prostora.

2.3.3 Klima

Klima područja Osječko-baranjske županije određena je mješavinom utjecaja euroazijskog kopna, Atlantika i Sredozemlja. Prema Koeppenovoj klasifikaciji, radi se o umjereno toploj, kišnoj klimi, bez značajnijih sušnih razdoblja, s oborinama jednoliko raspodijeljenim tijekom godine (klimatsko područje **Cfwbx**).

Srednja godišnja temperatura je 10°C. Srednja mjesečna temperatura varira od –1 do 21 °C, s najhladnijim razdobljem u siječnju, kada minimalne temperature mogu biti i ispod – 25°C, te najtoplijim razdobljem u srpnju i kolovozu, kada maksimalne temperature prelaze 40°C.

Prosječna mjesečna relativna vlažnost zraka kreće se od 73 do 90%, s maksimumom u siječnju i minimumom u srpnju. Prosječne godišnje količine oborina variraju na području OBŽ, a kreću se od 609 mm (na području Dalja) do 792 mm (na području Feričanaca). Oborine tijekom godine imaju maksimum u lipnju, sekundarni maksimum u studenome, bez izrazito sušnih mjeseci. Za županiju, ali i Hrvatsku u cjelini, od izrazite je važnosti raspored oborina u vegetacijskom razdoblju, koji je gotovo optimalan, uz uobičajena odstupanja. Količina padalina u ljetnom razdoblju glavni je limitirajući faktor u poljoprivrednoj proizvodnji (i s obzirom na prinos, i s obzirom na mogućnost izbora uzgajane poljoprivredne kulture).

[41] Ponegdje i do 50 m. Tanji je (ispod 5 m, pa i manje) samo u nekim dijelovima Baranje, inundacijskim područjima i oko Našičke Brezice.

[42] U njima su se do sada dogodili potresi magnituda 5,0 - 5,7, odnosno intenziteta u epicentralnom području oko VIII stupnjeva MCS ljestvice.

Srednji broj dana sa snježnim pokrivačem je između 30 i 40, te sa maksimalnom debljinom snježnog pokrova oko 50 cm. Značajan podatak za poljoprivrednu proizvodnju je da razdoblje bez mraza traje od lipnja do rujna.

Vjetrovi su u prosjeku slabi, a njihovi smjerovi promjenjivi.

Na području Osječko-baranjske županije, odnosno na širem području istočne Slavonije, može se godišnje očekivati prosječno 1.800 do 1.900 sati sijanja sunca, a u vegetacijskom razdoblju od 1.290 do 1.350 sati.

2.3.4 Tlo

Tla na području Osječko-baranjske županije čine ovo područje najkvalitetnijim dijelom hrvatske panonske žitnice[43]. U studiji čiji su rezultati korišteni kao stručna podloga pri izradi PP Osječko-baranjske županije, vrednovanje tala za obradu izvršeno je prema modificiranim kriterijima procjene zemljišta (FAO 1976., Vidaček, Ž. 1976), gdje se, osim ključnih značajki tala (dubina, skeletnost, kiselost, slanost/alkaličnost, matičnost, kapacitet za vodu), u obziro uzimalo i stjenovitost, nagib terena, poplave i/ili stagnirajuće površinske vode i dranaža - režimi vlažnosti tala. Također je procijenjen stupanj osjetljivosti tala na kemijske polutante. Vrednovanjem su tla na području županije, sukladno Pravilniku[44], razvrstana na sljedeći način.

- Tla klase P-1, dobro obradiva tla, rasprostranjena su u sjeverozapadnom i središnjem dijelu Baranje, te istočnom dijelu županije, jugoistočno od Osijeka.
- Tla klase P-2, umjereno obradiva tla, rasprostiru se na području Baranje, tj. na području Baranjskog brda, središnjeg dijela Baranje (Jagodnjak, Kozarac), te istočno od naselja Lug i Vardarac, zatim južnije od toka Drave - od sjeverozapada prema jugoistoku, na području Erdutskog brda, te središnjeg dijela županije, na području đakovačkog ravnjaka i našičkom prostoru.
- Tla klase P-3, ograničeno obradiva tla, rasprostiru se uglavnom u zapadnom dijelu županije, od manjih površina na sjeveru, do većih površina na jugozapadu, na području prigorskog reljefa, te manjih površina južno od Drave, na potezu od Valpova prema Petrijevcima, te južnije od Petrijevaca.
- Privremeno nepogodna tla (N-1) za obradu protežu se od sjevera županije prema jugu i istoku do Dunava (područje Kopačkog rita), te na prostorima sjeverno i južno od vodotoka Drave u cijeloj dužini toka, kao i na manjim površinama na zapadu županije, pa do središnjih i istočnih dijelova županije.
- Trajno nepogodna tla (N-2), prema ovoj procjeni, mogu se izdvojiti na zapadnom području županije, i to na dvije površine: na području bivše općine D. Miholjac - njen zapadni dio, jugoistočno od Viljeva; te na području bivše općine Našice, na potezu jugoistočno od Feričanaca i D. Motičine.

Slika 7. prikazuje pedološku kartu, odnosna tla na području Osječko-baranjske županije.

[43] Vrijedna referenca za opći pregled vrsti tala na području OBŽ je monografija Tla Slavonije i Baranje (A. Škorić i sur., 1977.).

[44] Pravilnik o sadržaju, mjerilima kartografskih prikaza, obveznim prostornim pokazateljima i standardu elaborata prostornih planova (NN 106/98).